

פרשת תולדות

הדלקת נרות

אופק דימונה

ר"ת	יציאת שבת	ניסת שבת
17:52	17:17	16:19

האם עיוור מכרך ברכת הלבנה?

האסופק אם כרך ברכת הלבנה

כתב **בילקוט יוסף** (עמ' שלו הערה כה) אם מסופק אם כרך ברכת הלבנה או לא, יכולן לשמוע מאחר, והוא שהמברך מכיון ג"כ להוציא י"ח הברכה, ואם אין שם אחר לא יברך. והטעם משום ספק דרבנן לקולא.

האם צריך אנו לברכת הלבנה

כתב **הביאור הלכה** ברכת הלבנה אפשר לאומרה ביחיד, ולכתחילה מצוה לעשותה 'ברוב עם'. ואם יודע שיזדמן לו עשרה עד ליל העשירי ימתין לעשרה. ולפי מה שכתב **החיי אדם** שאפי' בשלשה הוי 'ברוב עם' לא צריך להמתין לעשרה עד ליל העשירי אם יש לו שלשה, ובפרט בימי החורף. (ולפי דברי הביאור הלכה נראה ש'ברוב עם' עדיף על 'זריזים').

והלבוש והפרי חדש כתבו שאין צריך עשרה לברכת הלבנה, ולמד **הפרי חדש** מדברי הגמרא במסכת מגילה (כג:) אין פורסין על שמע, ואין נושאים את כפיהם, ואין קורין בתורה ולא מפטירין בפחות מעשרה. ומזה שלא שנו במשנה ברכת הלבנה משמע שאינה צריכה עשרה.

ובחזון עובדיה (חנוכה עמ' שסו בהערה אות יד) כתב שאינה ראייה, והביא בשם בעל המאור שמה שאמר רב אסי (מגילה ה.) שמקרא מגילה בעשרה, אינו אלא לכתחילה אבל אם קרא ביחיד יצא י"ח. והביא דברי המשנה הנ"ל (מגילה כג.) והוכיח שמקרא מגילה אפי' ביחיד. וכתב ע"ז הרמב"ן שאין משם ראייה שהמשנה שם מדברת על חובת ציבור. אבל מגילה שהיא חובת יחיד וקוראים אותה בעשרה משום פרסום הנס, ע"כ גם בשביל יחיד קוראים את המגילה בעשרה אע"פ שכולם שמעו קריאת מגילה. ולפי זה גם ברכת הלבנה היא חובת יחיד וכמו שאמרו הרואה את הלבנה, אלא שמשום ברב עם טוב לאמרה בציבור.

כתב בשו"ת **המהרש"ל** (סי' עז) והביאו **מגן אברהם**, אליה רבה, **פרי חדש** ו**המשנ"ב** (ס"ק א) סומא חייב לברך ברכת הלבנה ואע"פ שאמרו שצריך ש'אותו לאורה' אין הכוונה שהוא יראה הלבנה אלא שהעולם יאותו לאורה כי ברכה זו נתקנה על בריאת העולם וחידושו, והעיוור נהנה ממנה ע"י שאחרים רואים המאורות ומכוונים אותו לילך בזכות אורה של הלבנה.

ומהריק"ש חולק. **והביאור הלכה** הביא דברי **הרדב"ז** וכתב שהוא חולק על הרש"ל, והטעם מכיוון שברכת הלבנה תלויה בראייה, כמו שאמרה הגמרא 'הרואה את הלבנה בחידושה' ובמסכת סופרים מבואר 'אין מברכים על הירח וכו' ותולה עיניו בה' משמע שברכת הלבנה תלויה בראייה.

אולם **בספר ידו בכל** (סי' שצג) חקר גבי דור המדבר שהענן היה מכסה, ולא ראו השמש ולא הירח וכמו שכתב רבינו בחיי בשם רבינו חננאל, ואין לומר שיצאו מחוץ למחנה לומר ברכת הלבנה, ואפשר שאף שאם יש ענן עבה אין לברך, דור המדבר שונה כיוון שארבעים שנה לא ראו הירח כלל, וממילא היה להם דין של עיוור, וכיוון שהלכה כדברי המהרש"ל היו מברכים.

אולם **בחזון עובדיה** (חנוכה עמ' שסט בהערה) כתב לדחות דבריו, שהרי המרש"ל כתב הטעם שיש לעיור הנאה בעקיפין שאחרים רואים המאורות ומלווים אותו, מכל מקום בדור המדבר אף אחד מהם לא נהנה מהלבנה ואף לדבריו לא היה להם לברך, שחזר דין ברכת הלבנה כדין לבנה המכוסה בעננים, ואפשר גם שלא נתקנה אז הלבנה בכל חודש.

ופסקו **החיד"א** (מחזיק ברכה סי' רכט ס"ק ו), **הבן איש חי** (פרשת ויקרא אות כד) **חזון עובדיה** (עמ' שסט) ו**בילקוט יוסף** (עמ' שכד) סומא אינו מברך, משום ספק ברכות להקל.

ובביאור הלכה סיים שטוב שסומא ישמע ממישהו אחר את ברכת הלבנה ויכוין לצאת י"ח, ושאר אמירות שאומרים על ברכת הלבנה יכול לאמרה. כן פסקו **הבן איש חי**, **וכף החיים**.

לישר רגליו בכרכת האבנה

מובא **במסכת סופרים** (פ"כ ה"א - ב) ואין מברכין על הירח אלא במוצאי שבת, כשהוא מבושם, ובכלים נאים, ותולה עיניו כנגדה, ומיישר את רגליו, ומברך.

וכן פסק השו"ע תולה עיניו בו ומיישר רגליו ומברך.

וכתב **הבן איש חי** (שנה ב פרשת ויקרא אות כג) שצריך לעמוד כמו שעומד בתפילת שמונה עשרה, וכן כתב **בילקוט יוסף** (עמ' שכו).

כגזית אכובדיט בכרכת האבנה

מובא **במסכת סופרים** (פ"כ ה"א - ב) ואין מברכין על הירח אלא במוצאי שבת, כשהוא מבושם, ובכלים נאים.

כתב **הגהות מיימון** כשמוהר"ם היה מברך ברכת הלבנה בחול היה לובש סרבל מכובד, והביאו **הרמ"א**.

כתב **המשני"ב** (ס"ק ז) ועכשיו אין נוהגים לדקדק בבגדים בימי החול. וכן כתב **בספר חודש בציון** (פי"ז ה"ד) ושם הביא הטעם בשם ערוך השולחן שלא נהגו בזה מפני שע"פ רוב מברך ברכת הלבנה בחצר בית הכנסת אחר תפילת ערבית וכיצד ילך להחליף את בגדיו, ומה שכתוב במסכת סופרים 'בכלים נאים' אין הכוונה על בגדי שבת ויו"ט, אלא בגדים נקיים, ובגדים שמתפלל בהם תפילת ערבית הרי אלו נקיים והגונים, כי גם בתפילה צריך כך. וכן כתב **הילקוט יוסף** (עמ' שיט) שאין מנהגינו כן, ומכל מקום מי שהוא רגיל בלבישת מגבעת טוב ונכון שילבש בעת הברכה.

ופסקו **בחזון עובדיה** (חנוכה עמ' שסו) ו**בילקוט יוסף** (עמ' שלח) לכתחילה ראוי לחזר אחר מניין שיהיה ברוב עם בעת ברכת הלבנה בכדי שיוכלו ג"כ לומר קדיש על ישראל, ומיהו אין זה מעכב ורשאי לברכו ג"כ ביחיד. (עמ' שלט) ע"כ אם אין מניין, טוב יותר לומר ברכת הלבנה ביחיד מאשר לחזר אחר עשרה ש'זריזים מקדימים למצות' עדיף יותר מברוב עם, ו**בילקוט יוסף** (שם) הוסיף אלא א"כ רוצה להשהותה למוצאי שבת שאז רשאי להשהותה בכדי לברך עליה כשהוא מבושם. (וכן דעת החזון עובדיה עיין בהמשך).

והטעם מדוע זריזים עדיף על ברוב עם, כתב **הילקוט יוסף** בהערה, מובא במסכת ראש השנה (לכ): העובר לפני התיבה ביום טוב של ראש השנה - השני (שליח ציבור של מוסף) מתקיע, ובשעת הלל - הראשון (שליח ציבור של שחרית) מקרא את ההלל. מאי שנא שני מתקיע - משום (משלי יד, כח) בָּרַב עִם הַדֶּרֶת מְלֶךְ, אי הכי הלל נמי נימא בשני משום דברוב עם הדרת מלך! (אם כך תאמר גם את ההלל בתפילת מוסף משום ברוב עם) אלא: מאי שנא הלל דבראשון - משום דזריזין מקדימין למצות, תקיעה נמי נעביד בראשון, משום דזריזין מקדימין למצות! (אם כך תעשה תקיעה בשחרית משום זריזין) - אמר רבי יוחנן: בשעת השמד שנו. (אלא מתרצת הגמ' משנה זו שנשית בזמן המלכות ובזמנם היה גזרו שלא לתקוע בשופר והיו עומדים עד סוף תפילת שחרית לראות שלא תקעו בשופר ואז היו הולכים, ולכן תקנו שיתקעו במוסף). מדברי הגמ' מבואר כי 'זריזין' עדיף על ברוב עם. וכן כתבו מאירי ובספר קרבן חגיגה.

ומדוע לאחר שנסתלקה הגזירה לא החזירו את התקיעה לתפילת שחרית משום זריזין?

התוס' תירצו שמא תחזור הגזירה.

והרשב"א תירץ שכל גזירה שתקנו בית דין נשארת היא במקומה ואע"פ שבטל הטעם.

האם אפשר לברך ברכת
האבנה בליל שבת וליל יו"ט?

להקדשה ולתרומות, התקשרו -
053.313.2472

העלון חוקדש:

לרפואת: רוני בת סופי.

לע"נ: אדיר חיים בן ויקטוריה, משה בן רבקה,

דן בן נעמי ג'וליא ז"ל